

Vladas TERLECKAS

**BANKININKYSTĖ
LIETUVOJE
1795–1915**

TURINYS

Santrumpos.....	7
Pratarmė	9
1. Kreditas ir kredito įstaigos Lietuvoje 1795–1860 metais.....	12
1.1. Kredito santykių formavimosi ir sklaidos trukdžiai	12
1.2. Bankininkystės sektoriaus kontūrai ir kredito santykių bruožai	21
1.3. Dvarininkų kreditavimas	33
1.4. Pramonės, prekybos ir miestų kreditavimo fragmentai	62
1.5. Valstiečių kreditavimo įstaigos	70
1.5.1. Grūdų magazinai	70
1.5.2. Valstiečių kasos, valstiečių pagalbos ir taupomosios kasos.....	91
1.5.3. Bendruomenių kapitalai.....	102
2. Sunkus naujo pobūdžio kredito įstaigų steigimo procesas pobaudžiaviniais laikais.....	106
2.1. Lietuvos ekonominis engimas	106
2.2. Viešojo kredito badmetis 1859–1872 metais.....	113
2.2.1. Grūdų magazinų padėtis	114
2.2.2. Pagalbos ir taupomųjų kasų nykimas.....	121
2.2.3. Gminų (valsčių) skolinamosios taupomosios kasos Suvalkijos gubernijoje	123
2.2.4. Rūpinimasis kolonistais.....	128
2.3. Akcinių bankų ir kooperatinių kredito įstaigų steigimas.....	132
2.4. Palūkininkystės paplitimas.....	149

3. Hipotekos kredito įstaigos	153
3.1. Vilniaus žemės bankas: veikla ir vaidmuo.....	153
3.1.1. Vilniaus žemės banko akcininkai ir vadovai	154
3.1.2. Žemvaldžių kreditavimas ir jo vaidmuo.....	170
3.1.3. Miestų statybų kreditavimas.....	194
3.1.4. Nuosavo kapitalo ir lakštų emisijos didėjimas....	205
3.1.5. Kitos operacijos ir finansiniai rezultatai	214
3.2. Sankt Peterburgo–Tulos žemės banko skolinamosios veiklos Lietuvoje bruožai	217
3.3. Valstiečių žemės banko skyriai Lietuvoje	225
3.3.1. Įsteigimo istorija, vadovai.....	225
3.3.2. Kreditavimo sąlygos, pirmieji veiklos rezultatai	229
3.3.3. Veiklos sričių plėtimas ir skolinimo raida	237
3.3.4. Kolonizavimo finansinis rėmimas.....	248
3.4. Bajorų žemės banko Vilniaus skyrius – stambiosios žemėvaldos rusifikavimo centras	259
3.5. Vilniaus miesto kredito bendrovė.....	272
3.6. Panevėžio miesto bankas.....	284
4. Stambaus ir vidutinio verslo trumpalaikio kreditavimo įstaigos.....	288
4.1. Valstybinio banko Vilniaus ir Kauno skyriai.....	288
4.1.1. Skyrių administravimas.....	288
4.1.2. Veikla ir kredito politika.....	299
4.2. Vilniaus privatinis komercijos bankas	319
4.2.1. VPKB įsteigimo aplinkybės.....	320
4.2.2. Svarbiausios banko organizavimo ir operacijų teisinės nuostatos	324

4.2.3. Pagrindiniai veiklos raidos bruožai ir etapai.....	336
4.3. Kitų komercinių bankų ekspansija į Lietuvą	349
4.4. Savitarpio kredito bendrovės ir jų veiklos bruožai	353
4.4.1. Dėl savitarpio kredito bendrovių sampratos	353
4.4.2. SKB išplitimas	355
4.4.3. Organizaciniai savitarpio kredito bendrovių pagrindai.....	366
4.4.3.1. Narystės sąlygos, narių skaičius ir socialinė sudėtis.....	366
4.4.3.2. Valdymas ir priežiūra.....	373
4.4.4. Veiklos barai ir rezultatai	383
4.5. Individualios bankinės įstaigos.....	403
5. Smulkių prekių gamintojų kredito įstaigos	419
5.1. Skolinamosios taupomosios draugijos XIX a. pabaigoje	419
5.1.1. Draugijų organizavimo ir veiklos pagrindai	419
5.1.2. Veiklos bruožai.....	429
5.1.3. Kredito kooperacijos judėjimo išibėgėjimas ir tautinio atgimimo poreiškis.....	435
5.1.4. Didėjantis skolinamųjų taupomųjų draugijų vaidmuo ir problemos	451
5.2. Kredito draugijos 1907–1915 m.....	473
5.3. Luominės kredito įstaigos XX a. pradžioje	481
5.3.1. Valsčių (bendruomenių) skolinamosios taupomosios kasos.....	481
5.3.2. Senųjų luominių kredito įstaigų likvidavimas ir pertvarkymas	488

5.3.2.1. Pagalbos taupomųjų kasų žlugimas.....	488
5.3.2.2. Bendruomenių kapitalų pertvarkymas	492
5.3.2.3. Grūdų magazinų keitimas grūdų atsargų kaupimo piniginiu kapitalu	498
6. Valstybinių taupomųjų kasų sklaida ir vaidmuo.....	504
6.1. Kasų statusas ir jo pokyčiai	504
6.2. Kasų tinklo formavimosi istorija	507
6.3. Indėlių telkimo rezultatai.....	515
6.4. Kasų vaidmuo.....	531
7. Miestų smulkaus kredito įstaigos	535
7.1. Tarnautojų skolinamosios taupomosios kasos.....	535
7.2. Žydų labdaringos skolinamosios draugijos	543
7.3. Vilniaus miesto lombardas.....	551
Išvados	559
ŠALTINIŲ IR LITERATŪROS SĄRAŠAS	572
Asmenvardžių rodyklė	593